

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és esztörtökön.
Előfizetési ár:
Egyszámra 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Égysz évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
havá a kámiratok oimzandók.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A parlament lelke.

Aki sine ira et studio nézi és bírálja az eseményeket, annak feltétlenül örülnie kell azon, hogy a magyar parlament híres, sőt hírhedt temperamentuma le van csapva.

A képviselő urak már nem köpökdök le a minisztereket, a napirend előtti viták és leleplezések már nem tartanak heteken, sőt hónapokon keresztül, sőt a Gotterhalte nóta miatt sem süvít a vihar a Házon keresztül, de a technikázást is régen elfelejtette már a mulatni és szórakozni vágyó parlamenti karzat díszes közönsége.

Nem volna már semmi baj. A parlamentárizmust igazán teljesen helyreállította a nemzeti kormány, most már lehetne tanácskozni, dolgozni, becsületesen, a házszabályok revíziója nélkül és ismerjük el teljes nyíltsággal, hogy még sem folyik a munka sehogy, még úgy sem haladunk, mint a mult ékor hadt rendszerében haladtunk: valami gonosz féreg rágó-

dik a magyar parlament lelkén és est a férget még az elnök urak snájdig fellépése sem képes elpusztítani.

Nem a nemzetiségek obstrukciós izetlenkedésére gondolunk. Ez ostobaság. E miatt a szólásjog szabadságát megtörni: könyelműség; precedenseket alkotni: végzetes eredményű lehet. Am mindezek miatt nem is lehet szemrehányásokat tenni a most uralkodó rendszernek, mely hatalmának fentartásához az elnöki szokatlan erély — alkalmazását is szükségesnek tart-hatja, mert nem ez az a bizonyos féreg, mely a parlament lelkén ragódik, hanem a kétszínűség, a hipokrizis, mely soha még a magyar parlamentben olyan tökéletesen kifejezésre nem jutott, mint most.

Hát jól van. Tessék beleegyezni abba, hogy a kiegyezés húsz évre megkötessék. Tessék beleegyezni abba, hogy a bankszabadság meg-hosszabbíttassék. Tessék beleegyezni abba, hogy a katonai létszám te-lemtessék.

Tessék elhiteni akarni mindnyá-

junkkal azt is, hogy ezt nemzeti ér-dek parancsolja. Jól van. Mindezt meg lehet érteni, hiszen nem volt még kormány és parlamenti többség, mely valaha azt mondta volna, vagy azt mondhatná, hogy az ő kormányzati programja ellenkezik a nemzet ér-dekeivel s hogy ő az ország megron-tására törekszik.

Am felülmul minden emberi kép-zeletet, minden messzire szárnyaló fantáziát az, hogy a mai kormány és a mai parlamenti többség, az ő poli-tikáját a negyvennyolcas politikai programmal összeegyeztethetőnek tűn-teti fel, sőt úgy áll a nemzet elé, mintha az a kormánypolitika, mely most érvényesül, egyenesen a Kossuth Lajos programmjából következne és annak diadala, vagy győzelme volna.

A kétszínűségnek ez a szuper-lativusza örök gyalázata marad ennek az osztálynak.

Miért kellett Tiszta István gróf nemzeti átok alá fogni, holott Tiszta István grófnak soha eszébe

TÁRCA.

Éjfél a temetőben.

Ott, ott, ahol a szomorú világ van
A domború sírok mélye alatt,
Nem halt meg az élet, úgy éjféltajban
Föltámad az élet — a kárhozat.

Főlkének a holtak, a vad apagyilkos
Az apját látogatja meg
És szól neki: „látod e tört apuska?
E törtrel végeztem veled!”

A hűtlen asszony kis mérge-üveggel
Mosolyogva bölint férje felé:
„Belemedegtedl a csókba, a kéjbe?
E hűsítőt adtam, hűsít ugy-e?”

Egy másik asszony, keresú leányzó
Egy kis csecsemőnek tít mutogat:
„E kis tít szúrtaim picit szivedbe,
Születned még nem volt szabad.”

És főlkel a zsarnok, s így szól a hősnek:

„Nép elnyomatása fájt-e neked?
Botor tróndöntő, népszabadító
Gyorsan leütöttem forró fejedet.”

S a/ apa, a férj a gyermek, a bíró
Hullatnak véres könyeket.
Én látom a könyet és hallom a sírást . . .
O hadj el engem, örület!

Szombatos Elemér.

Az aranyparaszt.

A hogy önnek tetszik uram, — fejezte be Koller Edit, az új tanítónő a vitát, mely közte és Tóth Gergely uram között folyt a körül, hogy Erzsikének hány óranyi oktatás-ban legyen része hetenként. Végre is, mi-után Koller Edit, az apa előterjesztését sainte parancsként vette, hát úgy döntődött el, hogy a kisleány minden második napon fog átjárni hozzá, holmi privátcekkre. Ele-ia fog ugyan a tanítókisasszony azon volt, hogy Erzsike oktatása az apai házban történjék, de ezt már a kisleány apja nem fogadta el semmiképen sem ismervén a városka fecse-

gő természetét, de meg azudrariasság szem-pontjából is határozottan ellenezte. Arra való az Erzsike öreg dajkaja, hogy elvezesse a kisleányt a tanításra, meg haza hozza onnan, ha már úgysem veszik hasznát máskép a ki-vénült eselédnek.

Ugy volt eddig, hogy Tóth uram ma-ga oktattatta a kis gyámolatlant. De most már itt az ideje, hogy szakavatottabb ke-zekbe kerüljön ez a feladat, mert manap már a leányoknak is sok mindenfélét illik tudni, a mi túlmegy a megszokott házi fog-lalatosságon. Tóth Gergely meg épen azt akarta, hogy a leány művelt nő legyen an-nak idején. Így került az új tanítókisasszony gondjába ezutánra a kis Erzsike nevelése.

Tóth Gergely saivéről nagy kő esett le ezél. Hiába, bizony csak gyöngye gyámolítója volt az anyatlan kis árvának, mert régi dolog, hogy a gyerekeknek csak az anyja érti meg a szavét legjobban. Ismeri az an-nak a kis gyermekiélének minden esinját-biját. A pityergő szomorúságot vig kacajra változtatni, sok eltitkolt és kisebb-nagyobb

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjék mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

Sirolin

Használ az étvágyt és a testet, megvárja-tól a 1 óráig, viládkot, éjfélt lezadást.

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszertár-ban — Az üvegeknek 4 — korba.

nem jutott volna a kiegyezést hűszévre megkötni?

Miért kellett Fejérváry Géza bárót a hazafias becsületnek minden diszétől megfosztani, — holott ő az önnálló vámterületet a király nevében egyenesen felajánlotta a koalíció vezéreinek?

Híszén most már láthatja mindenki, hogy minden, ami történt, az egész háborúság és annak összes járuléka, a katonai létszámemeléstől történt. Egykönnyen nem adta meg magát a nemzet. Széll Kálmán követelte a létszámemelést és ne mondja senki, hogy az osztrák császár iránt való szolgálékossága vezette őt erre a lépésre.

Ne mondja senki ezt, mert Kossuth Ferenc a megmondhatója most annak, hogy Széll Kálmán bölcseséggel látta az eljövendőket és tudta, hogy ennek meg kell lenni, hogy a magyar nemzet nem elég erős arra, hogy azzal az akarattal, mely a létszámemelést követeli, szembe szálljon.

Nos tehát, Széll Kálmán a nemzet érdekében cselekedett akkor is, midőn a létszámemelést firsorozta.

Ugyanezért volt Kúhen Héderváry gróf szereplése. Ezért keletkezett a kilences bizottság javaslata. Ezért keletkezett az obstrukció. Ezért lett a november 18 és ezért lett a december 13. Ezért lett a passzív rezisztencia. Ezért tett az ex-lex. Ezért lett az alkotmányellenes kormányzás. Mindegyik külön-külön ezernyi súlyosabbnál súlyosabb csapást mért az országra. Széll Kálmán

ezeket akarta volna elkerülni, ezektől akarta megmenteni az országot.

Most, mikor elszenvetük a csapásokat és csodával határos, hogy ez az ország le nem roskadt alattuk, az történik, hogy mégis csak meglesz a katonai létszámemelés és úgy adják be ezt a nemzetnek, mintha az ő elszánt veritékas küzdelmüknek a győzelme volna.

Még ez nem is elég. Együttal kicsikarja az osztrák armány a hoszulejárátú kiegyezést is, hogy a háború zsákmanýként mutogathassa az osztrák népek között; a letiport néptörzs fizessen hadisarcot, mert enélkül mit ér a győzelem?

Hát ez az a féreg, mely a túlon túl temperamentumos parlament lelkén rágódik.

Ezt a férget pedig nem lehet másként elpusztítani, csak egy magyaros, őszinte, egyenes beszéddel.

Meg kell mondani a nemzetnek, hogy nem győztünk, hanem le vagyunk tiporva. Meg kell mondani a nemzetnek, hogy jobb lett volna, ha nem harcoltunk volna. Meg kell mondani a nemzetnek, hogy a bukott vezérek becsületes magyar emberek voltak. Meg kell mondani a nemzetnek, hogy a koalíció egy végzetes politikai tévedésnek esett áldozatul. A legjobbat akarta, de a legrosszabbat cselekedte,

Munkások és munkaadók.

Ne nagy mezőgazdasági tudás kell ahhoz, hogy megfejthessük: mi képezi egy állam erkölcsi

szép asszony, azt sem mondhatni, hogy valami szamottevő pénzt hozott volna a házhoz, csak épen annyja volt, hogy tessék-lássék! De józan és megfontolt volt ez a házasság mégis: amolyan igazi parasztházasság. Arra fektette a főszűlőt Tóth Gergely, hogy dolgos segítőársat kapjon a feleségéből az élet hosszabbik felére, a kinek a két kezű tetézze az ő ernyedetlen munkáját. Ugy gondolkodott, hogy semmilyen kincsessel sem ér fel két dolgos, rendezető és fásradhatatlan asszonyi kéz. Öntudatosan törekedett maga is a vagyon után, de annak egyetlen filléréhez sem tapadt a legkisebb szeny vagy piszok sem. Becsületes munkával eltöltött élet eredménye volt ez a gazdagság. Mintha az egyik aranya hozta volna a másikat.

A Tóth Gergely szerencsésében pedig nem volt éppen semmi rendkívüli. Az emberek beleszórtak ebbe, szinte természetesenak vélték azt, hogy ennek az embernek a lába nyomban mindenütt arany teremjen. Ami meg Tóth Gergelyt illeti, őt még csak meg sem görbítette az az idő, a míg temérdek pénzt összehalmozta. Egyenesen jart, de nem kevélyen, fenhordta a tekintetét, de mégsem volt gőgös. Ugy, a hogy egy bevégett, tetőtől-talpig becsületes és majdnem tökéletes emberhez illik. Aranyparaszt-

és anyagi jólétének biztosítékát. De annak a határozott kijelentéséhez sem kell nagy tudomány, hogy ez az erkölcsi és anyagi biztosíték nekünk teljesen hiányzik.

Kínlódnunk, nyugódnunk, kicsik és nagyok egyaránt, hogy az erkölcsi és anyagi biztosíték létalapot megteremthessük; beszélünk, írunk, tanácskozunk folytonosan; de annál kevesebbet teszünk arra nézve, hogy az állam boldogulassanak, jólétének, erkölcsi és anyagi reputációjának az érdekét félreismerhetetlenül megvédelmezzük.

Hogy miért van ez így nálunk Magyarországon, sokan tudják és olykor talán hangostatják is, ha rákerül a sor; de kijelentésük vagy a pusztában hangzik el, vagy egy újabb, modernebb áramlat, a haladás eszméjének örve alatt a heyesebb irányelveket és kijelentéseket leszorítja a megvalósulás teréről.

A közelmúltban lefolyt munkás-sztrájkok fényesen bizonyítanak a mellett, hogy az államot fenntartó erkölcsi létalap és az egyémet mindenkor karöltve kísérő anyagi jólét nálunk teljesen ismeretlen fogalom nemcsak a felsőbb régiókban, hanem az államot nagy arányokban képező úgynevezett apró emberek, kisebb egzisztenciák körében is. Avagy a felsőbb intelligenciával bíró egyéneket nem a legnagyobb önzés vezeti-e akkor, amikor a rendelkezésükre álló kisebb erőket nem támogatják olyan mértékben, amilyenben ezeket az egzisztenciájuk veszélyeztetése nélkül még mindig bátran támogathatnak?

Visszont a vagyon szolgálatába szegődött gyengébb nép, mely a közállam boldogításának főtevézője, nem viseltetike a legnagyobb önzéssel azok iránt a tényezők iránt akik nekik az egzisztenciát nyújtják, — akkor, amikor a vagyonilag hatalmasabb és felsőbb elemek anyagi

nak hívtak, de aki akarta, ugys érthette ezt, hogy Tóth Gergely maga is arany kívül-belül. Aki ismerte, vagy nagyon megszerette, vagy nagyon meggyűlölte, mert hisz irigyei neki is akadtak: rossz embereknek az irigysége.

Mikor már a temérdek vagyon együtt volt egy halomban, a mikor már elérkezett az ideje a pihenésnek is, eddigi hűségétől társra elhagyta Tóth Gergely urat és a kis lányát. Szerényen és csendesen hunyta le a szemét, mintha csak azt mondtá volna: no, édes garduram, együtt van már mind, a mit ketten szeretünk össze, rém meg tovább úgy sincs szüksége, hat én elmegyek. Viselje jól gondját a kis Erzsikének, hogy ne érezze az anyja hiányát... És meghalt nyugodtan, úgy ahogyan csak parasztnak tudnak meghalni. Aztán eltemette feleségét az aranyparaszt. A sok mindenféle gyölet, melyeknek az elköltözött volt az életető lelke, kivonult mind, zaszólókkal, gyszopompával. Valamennyi tempóban megkondultak a harangok, mélyen és gyszosan Négy pap zengett dicséretet az egyszere parasztlaszonyról s az egész vidék színe-javakísérte utjára az aranyparaszt feleségét.

Egyedül maradt hát Tóth Gergely meg a kis Erzsike. Az asszony halála még-

szenvédést megérteni s azt gyöngéd kezekkel gyógyítani igazában csak az anyja tudja. Régen tisztában volt azzal is, hogy akármilyen nagy szeretettel becézgeti az ő kis árváját, mégsem olyan az, mint mikor asszony teszi ugyanazt. Tehát mindenáron gondoskodni kellett valakiről, aki az anyja helyét betöltse a kislány mellett.

Az új tanítókisasszony még alig, hogy két hónapja elfoglalta állomáshelyét, de Tóth uram éles jöszme rögtön felfedezte benne a hivatásának élő, igazi nőt, aki nemcsak kötelességből, hanem szeretettel is végzi tisztét. Eddig, mivel hogy nem bizott teljesen senkibe, maga törődött Erzsikével. Most azonban bátran ment Koller Edithez, reabizni a legdrágább kincsét, Erzsikéjét.

Tóth Gergely mérhetetlenül gazdag volt. Hetedhét varmegyében hite ment az aranyparaszt roppant vagyonának. Sok ezer holdja egy tagban, holmi német fejedelemség-gek vetekehdhetett volna bátran nagyságra. Temérdek jószágának, lovainak, ökreinek számát senkilem tudta még csak hozzávetőleg sem. S ezt mind egymaga szerezte, két kezű munkájával. Eleintén valami grófi dominiumban béréskedett, később már szerzett magának két mesgyényi szántóföldet.

Aztán megnősült. A felesége nem volt

Ma és minden **A KORONA KÁVÉHÁZBAN**
 este ének és tamburazene
HANGVERSENY LESZ.

hasznából uzsorás részt óhajtana magának megszerezni? Hogy a két cselekmény között mi a lényeges különbség: annak, aki megakarja érteni, fölösleges magyarázunk.

Önző szocialista bizony úgy a hatalmasabb, mint a szürkébb lélek; az egyik — mondjuk — felfelé, a másik pedig lefelé. A cselekedete az egyiknek éppen úgy, mint a másiknak nem allhat sohasem rendíthetetlen erkölcsi alapokon.

Mert hiszen mi egyéb a bérharc és mi a feneforgó sok elégtelenség, ha nem egyformán: törekvés az anyagi boldogulás dőlő felé. Am, hogy melyiknek van tényleg lági jogosultsága: ezt a kérdést nagyon nehéz eldönteni.

Nemzetgazdaságilag és csakis anyagi értékét mérlegelve a dolognak föltétlenül igaz van mind a két félnek, mert kettő a kétszeresítő alapján akarja gyarapítani a vagyonát. De az erkölcsi értéket tekintve. — fajdalom — egyik félnek sem adhatunk igazat. A gyengébb elemeknek azért nem, mert túlbecsülik saját egyéni értéküket a közállam vagyonsodásának rovására. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy az ország nyugalmát és gyarapodását nagy mértékben hitelvesztetté teszi a kisebb emberek féktelenkedése.

Az eddig elmondottakból levonhatjuk azt a következtetést, hogy társadalmi fejlődésünk beteges és hogy ennek más irányt adni: sietnünk kell, még pedig nemesebb és magasabb szempontból. Csupán anyagi érdekeket tolván előtérbe, csak egyelőre állíthatjuk helyre a rendet s nemsokára ismét elégtelenség és féktelenkedés fognak felzigatni az ország békéjét és nyugalmát.

Itt a tavasz, megindul a munka és jön a kölcsönös érintkezés a munkások és munkaadók között. Ez utóbbiak mindenesetre erősebbek intelligenciában és vagyonban; amazok, nagy átlagukat nézve, kisebbek mind a kettőben. Hogy mímódon döntenek: ez az intelligensbb elem feladata. Még kell azonban kölcsönös érdekeik felett érteni a

gyengébb elemeknek is, hogy nem csupán saját önző érdekeik támogatása a feladatuk, hanem a haza jólétének előmozdítása is, mely őket elsősorban magyarnak és hazafinak szütle. No szentségtelenítsük meg hazánk rögeit egyenetlenséggel, féktelenkedéssel és meg nem érthető — mindkét félnek csak kárat okozó kölcsönös akadékoskodással.

A Duna—Tisza-csatorna és az öntözések.

A Duna—Tisza-csatorna kérdése azok közül a problémák közül való, amelyeket egyik század örökségül hagy a másiknak, anélkül, hogy a sok tervezgetésnek valami gyakorlati eredménye lenne. A csatornaterv tulajvalóleg még a tizenennyolcadik századból való s első fölvetődése óta húsz-harminc éves időközökben mindig napirendre kerül.

Most már eljutottunk odaig, hogy az egész ügy részletes vizsgálat s egész sereg terv beható elbírálása alá került, olyan eredményel, amely egyáltalán nem örvéndetes.

Annak a véleménynek, mely a csatorna tiszai torkolatát helyezte volna Csongrádra a kereskedelmi kormány által összehívott szakbizotts. előtt nem volt döntő parafogója s ahogy a dolgok ma állanak erről a reménységről talán le is kell mondanunk. A lemondáshoz nem akarunk szemrehányást fűzni a hatóság irányára, amely meglehetősen közömbösen tekintette ezt a kérdést egész a legutóbbi időkig, a mikor már hasztaian volt minden deputációzás a szakudomány érveivel szemben.

A szakörök határozatába való bele nyugvás természetesen nem jelenti azt, hogy most már idegenül tekintünk a csatorna kérdést. Sőt a legnagyobb érdeklődéssel figyeljük az ügy minden mozzanatát s aig várjuk, hogy megkezdjék az őriási munkálatokat, a melyek eredménye meg fogja változtatni az egész nagy Alföld közgazdasági és kereskedelmi viszonyait.

Hogy kereskedelmi viszonyainknak milyen felülendítést fogja előidézni az Alföld két vizütiát összekötő ér, azt bőven kifejtették már hozzértő szakemberek. Ami azonban az Alföld földművelő népének szempontjából még sokkal fontosabb, a nagy csator-

naak öntözési célokra való felhasználásról most olvasunk először szakcikket, amelyek részesebb körök érdeklődését is megérdemlik. Az egyiket Bogdánffy Ödön írja a Budapesti Szemle legutóbbi számában, a másikat Kolossvary Ödön a magyar mérnök- és építészegylet szaklapjában.

Mindkettőnek adjuk rövid ismertetését, különösen a mennyiben kimondottan vidékümbeli érdeket is érintenek.

Bogdánffy néhány számadatra támaszkodva röviden végez a szegedi torkolat kérdésével. Szerinte az számításba sem jöhet, mivel Szeged sokkal délebbre fekszik a Tiszán, semhogy az ide vezetett csatorna nagy útróvidulést adhatna. Másrészt pedig a Szeged felé vezet csatorna nyomában haladna a Csongrad felé vezetőknek mintegy 107 kilométer hosszúságban s a csongrádi vonal kiépültével szükség esetén bármikor lehet Szegedre szarnycsatornát nyitni.

Erdekes azonban Bogdánffy érvelése a mélyvágás csatorna mellett a szakértők nagyobb részével szemben, akik a magas vezetésű csatorna mellett foglalnak állást. Bogdánffy főképp a mezőgazdasági érdekekkel érvel a mélyvágású csatorna mellett. Erreben a 40—50 köbméter vízzel mintegy 100000 holdnyi terület lehetne öntözés alá fogni. Aki tudja, hogy az öntözés megkészezi, sőt megháromszorozza a föld jóvedelmét, az kéllőleg megbecsülheti e 100000 hold öntözött terület értékét. S mindent a hasznát mintegy ráadásul kapnánk a hajózó csatornára.

Bogdánffy úgy tervezi a dolgot, hogy az állam maga építené meg az öntözcsatornákat s a vizet pénzben adná el a kisbirtokosoknak. Megeshetik azonban, hogy megszess a nagy öntöz csatorna s nem fognak vele öntözni. A mi népünket előbb nevelni kell az öntöző gazdálkodásra, a melynek ma elemivel sem ismerős. A kezdet nehézségeinek legyőzése után azonban, ha értelmes és szorgalmas népünk látni fogja az öntözés hasznát, tömegesen vált öntözési engedélyt s az öntöző gazdaságok sokkal hamarabb berendezkednek a csatorna mentén, semmint gondolnánk.

A mély bevágású öntöz csatorna az Alföld népének állandó elfoglaltságát adna s az öntözés révén kőrné a kétkézi munkást a földhöz, mely ma már nem igen tudja őt a kivándorlástól visszatartani. A csatorna leg-

sem okozott nagy változást a haznál, meg a gazdaságnál Tóth uram még lelkiismeretesebben tartotta meg a régi rendet, a már megszokott törekvést, mint a feleségsé életében. Már a vérében volt ez, meg aztán érezte is súlyosan az asszony hiányát, hat pótolni akarta, ahol csak lehetett. Erzsike még kicsiny volt ahhoz, hogy teljes egészében átérzeze az anyja halálával ért veszteséget, de azért Tóth uram jól tudta, hogy a felnőt Erzsikének már szükségé lesz vaiaikire, aki az anyját pótolja.

Sokszor megfordult ez a fejében, valahányszor csak hazahozta tanítás után a kisleányt az asszony nélküli házba. Eleinte a cseléd ment Erzsikéért, de később maga vette át ezt a feladatot teljesen. Anyira, hogy szinte rosszul esett, ha néha ügyesbajos dolgai nem engedték meg ezt neki. Megismerni kezdte Koller Editet és vonzódní is hozzá egyszersmind. Jól esett együtt lenni, ha csak néhány percre is ezzel az erős, büszke leánnyal, kinek minden mozdulata, egyszerű és nemes viselkedése elláruita az egykor gazdag és előkelő élethez szokott leányt. Tetszett neki ez a határozott, alszemérem nélküli élet: egy fiatal leány, büszke és aki csupa erővel és akaratall van tele, aki nem érzeleg a multak romjain, hanem erős, azt mondhatni férfikezekkel építi a saját jövőjét újra.

Koller Editet előbb csak a kíváncsiság

vonzotta az aranyparaszthoz. A mesés gazdagság, amit ez az egyszerű és mégis jóval a többiek felett álló férfi egyedül, a kétkezővel, a vele született intelligenciával és józanságával szerzett össze; erős vágyat keltett benne még jobban megismerni kis tanítványt. S erre kitűnő eszközüül kínálkozott Erzsike, aki tanítónőjét majdnem úgy balványozta, mint a saját édes apját. A kisleány mint egy kacsot képezett apja és tanítónője között. Így ismerték meg egymást teljesen. A kis leány mindennap tudott valamivel eldicsekedni tanítónője felől az apjánál, s a gyerekes naivság, mellyel ez történt, meggyőzték Tóth Gergelyt arról, hogy Erzsike elragadtatása nem ok nélkül való. Viszont a tanítókisasszony előtt sem volt szófukar Erzsike az apja felől. Így eleinte titkos rokonszenv, később az egyre hatalmasodó és már eltagadhatatlan szerelem férközött be az aranyparaszt szívébe.

Eddig még nem ismerte a szerelmet. A feleségét becsülte annak idején, talán szerette is olykor, amint a kisleányt anyját szeretni illik és aki neki hűséges élettársa volt mindvégig. De azt az érzést sohasem érezte iránta, amit most Koller Edit iránt. Egyszerre lepte meg ez az érzés, az ismeretlen vágy észrevétlenül költözött beléje, de azért szomat tudott vetni magával józanul, mint ahogy egész életében mindig a józanság uralta őt. Megvissagálta önmagát szigorúan s úgy találta,

hogy még képes boldogítani olyan nőt, aki az egész férfit keresi élettársul magának. Elfogulatlanul, a hogy mindig cselekedett, úgy most is. Egy nap kézenfogva a kis Erzsikét, ünneplő ruhájában jelent meg Koller Edit előtt. Erziatgombos paraszt dolmányában, kordován csizmájában lépett a leány elé. — Nem volt ezen a ruhán semmi affektált keresettség, hanem egyszerű és gazdag volt, mint a gazdája jó maga.

Koller Edit egy perc alatt tisztában volt a helyzettel. Elője sietett s komolyabb arccal fogadta a kisleányt, mint egyébkor.

— Kisasszony; kezdte a szót Tóth Gergely, komoly és fontos dologban jöttem csúttal kegyedhez. Megkérdezni önt. tudna-e anyja lenni az én kis Erzsikémnek, tudna-e én nekem hű élettársam lenni?

Bátran volt ez mondva, minden cikornya nélkül, egyszerűen és őnézetesen. Tóth Gergely még a kezét is odanyújtotta, azt az erős férfikezet, amelyet támaszul ajánlott fel ennek a szép és büszke leánynak, ki csak boletette keskeny, nőies jobbát Tóth uram erős tenyerébe és megszorította azt férfisan. Az aranyparaszt pedig, aki soha nőnek még nem csókolta meg a kezét, most lehajolt és egy forró csókot nyomott a Koller Edit halvány erekkkel átszótt, kicsiny kezére.

biztosabb megoldása volna az alföldi parasztszociális munkának.

As alföldi ember, kinek keresete most évenként alig néhány hónapra terjed ki s ez alatt magas munkabér mellett kénytelen dolgozni, mert az egész évre valót meg kell keréncnie, az öntöző gazdálkodás mellett egész esztendőben találna foglalkozást. A mezeli munka tavaszal előbb kezdődne, ősszel később végeznék s az egész év folyamán egyenletesebben tartana.

K o l o s v á r y Ödön szintén lelkes híve az öntözés ügyének, azonban az a véleménye, hogy a Tisza mentén csak úgy lehet öntözést létesíteni, ha az öntöző víset az állam teljesen díjtalanul bocsátja az érdekelték rendelkezésére. Állítását érdekes példával erősíti meg a következőkben:

As aradi kultúrmezőnkivált a múlt évben öntözéstervet készített a Csongrádtól Szegedig mintegy 66000 holdat kitevő tiszai nagy árterék egy igen kis részletére, a Sándorfalva—Algyó—Szeged és a szatymai állomás közé eső 4000 holdra. A vízbeszerzés a Tiszából szivattyúzással történne s a társaság óvatosságból, noha kötöttebb a talaj, költségvetésbe állított az öntöző-csatornák burkolása is. A tervhez szerint a létesítés, jókarban tartás és szivattyúzás költségei holdankint és évenként 28 korona 87 fillért tennének. As állam ezzel szemben az öntöző-csatornákért holdankint 48—50 korona vízdíjat szedne, azaz ennyit kellene szednie, ha azt akarja, hogy a csatornára való költségei megtérüljenek. Ilyen vízdíjak mellett pedig, amelyek Olasz- és Franciaország legdrágább csatornáinak vízdíjaival egyezők, nemcsak most, de még a messze jövőben sem lehet öntözésről beszélni.

Körülbelül 40—50 millió korona költségtöbbletet kerülné a 40 köbméter öntöző vísznek a Dunából a Tisza völgyébe való áttérelésé. De ha ez az összeg rendelkezésre áll az államnak — véli a cikkíró — az öntözés érdeke nem azt kívánja meg, hogy a Duna vízét vezesse a Tisza völgyébe, hanem ezen a pénzen meg kell kezdeni ipartelepek létesítésével kapcsolatban a Tisza és mellékfolyói hegyvidéken a völgyzárógáták létesítését, ami a Tisza egész hosszában lehetővé teszi az öntözés megoldását.

Ujdonságok

Szentes, 1907. március 21.

— **Lefújt alkotmánybiztosítékok.** Mióta Polónyi Geza nem tagja a kormánynek, Wekerle Sándor dr. miniszterelnök helyzete nagyon megváltozott. Látszólag mintha használt volna a kabinetnek Polónyi bukása mert megszabadult az allandó céltáblától, amde ezzel a kabinet konstrukciója teljesen meglazult. Wekerle elvesztette lábai alól a talajt, mert hiszen tudvalevő, hogy a miniszterelnököt a kabinetben egyedül Polónyi tartotta. Wekerlének a nagy 48-as pártban sem tekintélye, sem befolyása — az alkotmánypártban és a néppártban is csupán vendégnek tekintik. Egy miniszterelnök, akinek nincs tíz embere, akire támaszkodhatna. A jövődó kabinet kérdés erősen előtérbe nyomul. A márciusi szabadságnunreőről a fővárosba visszatért képviselők konsternálva beszélnek, hogy mennyire megváltozott az ország hangulata. Mindenki a függetlenségi párt tervzetéséről beszél és ezt csak úgy lehet reparálni, ha a párt szilárdabban ragaszkodik elveihöz és azok megvalósítására erőteljesen törekszik. A vidék először is az önálló vámtérület felállítását követeli; ha ezt elpaktálják, a függetlenségi képviselők akár ne is menjenek vissza a kerületeikbe. Így támadt az a kettős kombináció, melyről most sok szó esik a politikai világban. Az egyik szerint Kossuth Ferenc lemondana a miniszter-

ségről és tisztán a pártéletnek szentelné magát, mely esetben egy úgynevezett szürke kabinet alakulna a koalícióból, esetleg tisztán a függetlenségi pártból. A másik megoldás az volna, hogy Kossuth Ferenc vállalná a miniszterelnökséget, mely esetben a néppárt és az alkotmánypárt ellenzékbe menne. Ezek a változások annyira kuszabón vannak, hogy már elhangzott egy nagyszabású beszéd is, valóságos kereskedelmi miniszteri program. A bonyodalmakat csak növeli Andrassy lemondása. Ha igaz volna a hír, hogy a király a legutóbbi audiencián a belügyminiszter alkotmánybiztosítéki javaslatát részben elfogadta, akkor ezek a javaslatok már a Hazaszatlan fekdünnének. De úgy áll a dolog, hogy a király a javaslatokat ridegen elutasította és csak a közigazgatási bíróság hataskörének kiterjesztésébe egyezett bele. Andrassyt ez végképen elkedvetlenítette és elhatározta, hogy végképen visszavonul a kormányzástól, lemondása csak azért késik, mert a kiegyezés előtt nem akar részleges kormányválságot csinálni. A nagy nyári szünet kezdetén Andrassy okvetlenül lemond; hogy partijával ellenzékbe megy-e vagy nem: ma még nem bizonyos. Ha nem megy ellenzékbe, utódját a partijából nevezik ki.

— **Telepítési akció.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felhívást intézett a vármegyékhez, amelyekben rámutatott az utóbbi három év statisztikai adataiból merített tapasztalatára, hogy több községben a népcsedés olyan rohamosan halad, hogy a művelés alatt álló és életfenntartásra szolgáló földterület már nincs ezzel arányban. Ilyen községek közül kivánatos volna — a miniszter szerint — a kirajzás, még pedig olyan vidékekre, ahol a népcsedés ritkább, am által a megélhetési viszonyok is kedvezőbbben alakulnának és a munkashianyra is kedvező befolyás volna gyakorolható. A miniszter a felhívásban felkéri az alispánokat, hogy a fontos kérdés megoldása végett terjesszék be hozzája az egyes vármegyék területéről az erre vonatkozó adatokat.

— **Pályázat a gazd. tanácsnoki állásra.** A Szentesi várossal Tatabánya József lemondásával megüresedett gazdasági tanácsnoki állásra, április hó 6-án délután 5 órakor lejáró határidővel, Cicatirány Lajos dr. alispán, mint a városi tisztújítókék elnöke meghirdette a pályázatot. A pályázati kérvények, kellően felszerelve, a jelzett határidőig küldendők be az alispáni hivatalhoz. A válaszító közgyűlést, melynek feladata az üresedésben levő állás betöltése lesz, április 8-ra fogja az alispán összehívni.

— **Gyermeknapok.** Az országos gyermekvédelmi igazságtételek bizottsága április 2—8-án gyermeknapokat rendez és azok érdekében két irányban intézkedik. Első sorban a szentesi kereskedőket akarja megnyerni. A gyermeknap célja ugyanis az, hogy a közönség e napon szerezze be szükségleteit azoktól a kereskedőktől, akik felajánlják az azon napl jövedelmük bizonyos csekély százalékát a liga céljaira. E végből a szentesi kereskedőkhöz a helyi bizottság vezetőség felhívást intéz majd, s aki a kereskedők közül a jótékonycélú hajlandó csekély áldozatot hozni, az egy megfelelő hirdetési táblát kap, mit az üzletében vagy kirakatában kifüggeszthet, s amely tábla a közön-

séggel tudatja, hogy az illető kereskedő a gyermeknapon befolyó jövedelme bizonyos százalékát a jótékonycélra fogja fordítani. Ezeknek a kereskedőknek a névsórat a helyi bizottság aztán közléstesi majd és a közönséget fölhívja, hogy a gyermeknapokon töltesse vasárnapon. A helyi bizottság másik intézkedése az lesz, hogy husvét első és második napján a katolikus és református templomok ajtajában egy-egy jótékonyági perselyt állít fel, amibe az ünneplő közönség bedobja filléreit. Különösen felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ennek a mozgalomnak a célja nem pumpolás vagy nagyobb adományok kicsikarása, hanem a filléres és krajcaros adományok gyűjtése, amennyit mindenki örömmel és maga megértetéssel nélkül adhat a szegény elhagyott gyermekek istapóására.

— **Polgármesterek a belügyminiszternél.** A rendezett tanácsú városok országos szövetségének végrehajtó bizottsága tegnap gyűlékezett össze a miskolci polgármester elnökével mellett Bpsten s ugyancsak tegnap tiszteletet a bizottság Andrassy Gyula gróf belügyminiszternél is, hogy neki a rendezett tanácsú városok fejlődése érdekében szerkesztett memorandumot átnyújtsa. Mátéffy Ferenc dr. szentesi polgármester, mint a bizottság tagja, az értekezleten való részvétel és a belügyminiszternél való tisztelgés céljából tegnap Budapestre utazott.

— **Halálozás.** Egy becsülettel, munkás életet szakított kette a kéréletetlen sors egy hűségese asszonyt tett özvegygyé, három gyermeket avva a kéréletlen halál. Wellisch Vilmos, a szentesi kereskedő karnak néhány év előtt még igen tekintélyes tagja halt meg t. hó 20-án, java férfi korában, akit igazán a sorcsapások döntöttek idő előtt sírba. Temetése f. hó 21-én délután volt, nagy számú gyászközönség imponans részvételével.

— **Lökötök garázdálkodása.** Vakmerő lökötök garázdálkodnak ujabbban Szentes határában és teszik batorlatanna a közbiztonságot. Szervezett bandának látszik ez a lökötök kompanya, mely attól sem riad vissza, hogy ahol kell: az emberélet ellen is forduljon. A napokban Racz Ferenc veresegyházi tanyáján jartak a lökötök, betörték az istállóba, felhoittra verték az ott alvó bérezt, rá is lökötök s aztan elhajtottak négy lovat a tanyáról, magukkal vivén a löcserszámot is. A sulyosan sérült bérezt apolas végett a vármegyei közokrházba szállították be, a lökötök nyomozását pedig megindították. Erős a gyanu, hogy ugyanez a banda jart Nagy Antal belsőcséri tanyáján is, honnan egy lovat hajtottak el és egy igékoszt, két lóra való szerszámmal loptak.

— **Kubikosok kerestetnek.** A Tiszabálpárti ermeniesítő tórsua a Tiszaföldvári Csizbakháza és Nagyrév községek határán átvonuló tiszai védőőrs magasításához korlátlan számban kubikosokat keres. Akik — földmunkások — ezen munka iránt érdeklődnek, legokosabban teszik ha annak megtekintése végett néhány megbízható tarsukat a helyszínére kiküldik és a hatósági munkaközvetítőhöz fordulnak tájékozódás végett.

— **Milyen idő lesz?** Meteorológus azt írja erről a legujabb jelentésében, hogy április elej: harmadikától kezdve változatosnak ígérkezik, lehet erősebben csapadékos, vagy pedig csak allandóban szies idő. Április 10-ét követően még szá az időt várhatunk, mely jelleg van hivatva áprilist főként uralni, úgy, hogy csak a hó végével várható csapadék, amely ha nem megy át viharos szelekbe, akkor május hónap még elég csapadékot hoz, még pedig zivataros esők formájában. Ellenben ha április végén is száraz

szerek járnak akkor ez a jelleg fog érvényesülni májusban is, miután a napon ilyen jellegű befolyások keletkeztek és a bolygók száraz, meleg hatását segítik elő az egész hónapban. Ellenben május havában csapadék jöhet elő, különösen a 7-ki csomópont körül lehullással, — azután pedig zivataros jelleggel.

— Az adóhivatali tisztviselők mozgalma. A kir. adóhivatali tisztviselők hosszabb idő óta fáradságos munkát végeznek azon, hogy kétszázötvennél szomorú helyzetükön javítsanak Memorandumot is készítettek már, amelyben felsorolják sérelmeiket, országos bizottságuk Budapestten értekezletet tartott az adóhivatali tisztviselők helyzetének javítása iránt teendő további lépések megbeszélése végett. Az óhajások között vezetőhelyet foglalt el ez a kettő: 1. Az előmenetel javítása az 1906. évi kongresszus emlékirata alapján. 2. Az adóhivatalok hatáskörének kibővítése, az adókövetés és adóbehajtásnak az adóhivatalokra ruházásával, valamint a szolgálat egyszerűsítése az adóhivatali utasításnak a gyakorlati életet szolgáló reformálásával. Az adóhivatali tisztviselők 1906. évi emlékiratában foglalt ama kérelem, hogy létszámunknak egy százaléka a VII., 9 százaléka a VIII., 30—30 százaléka a IX—XI. fizetési osztályba soroztassék, az államháztartást körülbelül 300000 koronával terhelné meg. Közeli kétezer tisztviselő sorsa függ attól, hogy a közvélemény és a kormány jóakarattal fogadja az adóhivatali tisztviselők jogos kívánásait.

— A munka szabadsága. Jobban jőzsef rendőrhadnagy tegnap két rendőrszassztálása mellett vonult Kálpagos Szabó Imre városi számvéveőnek Kosuth-útcái, most renovált házához. Egy iparos-polgártársunk, Hegedűs Ignác szobafestő kérte ki a rendőrszassztálást a közbelépését több szobafestő segéd ellen, akik a nevezett szobafestőnél dolgozó néhány társukat akartak erőszakkal megakadályozni a munkában csak azért, mert Hegedűs Ignác késznek nyilatkozott ugyan az erőszakoskodó feltételeit, az ipartestületnél megkísérelt békéltetési eljárás során elfogadni, azonban három feltételnek, nevetesen annak, hogy a szakszervezet szabja meg, kit alkalmazzon munkásnak, kit nem s a bizalmi rendszernek sehogy sem akart kötélnék állani. A nélkül, hogy sztrájkba léptek és ezt az illétkes hatóságnál hivatalosan bejelentették volna, — a szakszervezet tagjai erre tegnap délután berontottak a házba, hol Hegedűs segédei dolgoztak és erőszakkal gátolták meg kenyérkereső társaikat a munkában. Hegedűs Ignác erre rendőri asszisztenciához folyamodott, mely a terroslókat ki is zavarta a munkahelyről. Ebből az alkalomból pár komoly szavunk van a munkásokhoz és segédkehez és ez az, hogy milyen elítélendőnek tartjuk azt, ha akár egyén, akár hatóság az ő szabad elhatározási jogukat korlátozni akarná a tekintetben, hogy akarnak-e és milyen feltételek mellett dolgozni, — épp olyan elítélni való az eljáráruk, mely a munkaszabadságot erőszakosan támadja. Az egyik épp olyan gyűlöletes hatalmi túlkapás, mint a másik és az egyik épp olyan ügy eljátsza a rokonszenvet, mint a másik. Az ilyen erőszakoskodásokkal szemben pedig a munka szabadságát erősen megvédeni: kötelessége a hatóságnak.

— Rozadás olló és plizkos vatta. A Vásárhely-Szeged között közlekedő egyik vo-

natról Algyő község közelében leugrott a napokban Klepács Jánosné szülésznő és a magas tőléről legruulva, eltörte a bal felső karját. A szülésznőnek a föltételek megállólhelyen kellett volna hiszállania, de a vonat — elnézéséből — nem állt meg, mire az 50 év körüli Klepácsné kiugrott a vonatból, mert egy tanýára hívták egy beteghez és lelküismerete nem engedte, hogy elmulassza a kötelességét. Klepács Jánosné vérző sebtét, miután a vonat a balesetre megállt, a vonatvezető akarta bekötözni. A kézi gyógyszerítárból elővett egy rozsdás előlött és egy darab piszkos vattát, aztán szublimát oldatot keresett, de nem talált. A seb tehát maradt azon kimosatlan és a vonatvezető kénytelen volt azt ideiglenesen a piszkos vattával bekötözni. Szükség lett volna kötéshez két alkalmas fasínra is, de ez sem volt s az útasok erre egy közel tanýáról hoztak két szál színdelyt. Ez volt az — első segítségnyújtás a vasúton. A belügyminisztérium egy rendelete ráparancsol a cséplőgéptulajdonosokra, hogy büntetés terhe mellett tartoznak kézigyógyásztárt tartani. Vajjon a magyar államvasút nem ismeri el magára nézve kötelezőnek az útasok testi épségének gondozását? És amit egy cséplőgépnek megkíván a közegészségügyi érdek, azt egy nyílt pályán rohanó, gyors segítségű elszigetelt vonaton megoldani lehet? Ezekre a kérdésekre ugyan ki ad majd az illeték esek közül megnyugtató feleletet abban, hogy az államvasúttakra nézve is — szigorú büntetés terhe mellett — kötelezővé teszi az első segélynyújtás alapos megtanulását és az ehhez szükséges szerelnek tiszta állapotban mindig készletben tartását.

— A répamag impregnálásáról. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelésügyi és növénytermesztő szakosztálya Kerpely Kálmán tanár elnökségével ülést tartott, amelyen Ráosz Imre gazdasági akadémiai tanár tartott szakelőadást a répamag impregnálásáról és ennek gazdasági jelentőségéről. Az értekezletről szóló tudósítást részleteiben áttanulmányozva nekünk még volna néhány szavunk a tárgyhoz, mert mintha kis konkurenciat éreznék ki a dologból. Az értekezleten ugyan is magkereskedők is vettek részt és pedig olyanok is, kiknél nem szerethető be az impregnált répamag. Az értekezletnek olyan színezete volt, mintha azt a gazdák védelmére tartották volna! Szép és nemes szándék, de talán nem is volt rá szükség, mert az impregnált répamag, melyet Maathner Ödön budapesti magnykereskedő hoz forgalomba határozottan sokkal jobb a nem impregnált. Az impregnált répamag 11 év óta elért sikereit nem lehet tudományos értekezletekkel kisebbíteni, mert azt ez ellen védi ezer meg ezer gazda, kiknél éven át mindig jelesen vált be.

— Baromfi kiállítás és vásár Hmvasárhelyen. A Vásárhelyi Gazdasági Egyesület által tervezett baromfi kiállítás és vásár kiállításai bizottsága folyó hó 3-án tartotta első gyűlését, melyen a „Baromfi kiállítás és vásár“ tervezete letárgyalatott és elfogadotat. A kiállítás az Erzsébet kertben, a tornacsarnokban és tornatérren fog megtartani folyó év szeptember hó 15, 16, 17. napjain; a kiállítás tervezete még e hóban ki fog nyomtatni 1000 példányban. Felkérjük kereskedőinket és iparosainkat, hogy akik hirdetését óhátanak a kiállítási tervezet futatásba közölni, mielőbb sziveskedjenek a hirdetésbe szöveget a Hódmezővásárhelyi Gazd. Egy. titkári hivatalába beküldeni. A hirdetsi díjak rendkívül jutányosak. Egy egész oldal 6 korona, fél oldal 4 kor., negyed oldal 3 kor., nyolcad oldal 2 kor. Augusztus hóban ki lesz nyomtatva a kiállítási katalógus szintén 1000 példányban s abban a „Kiállítási Tervezet“ben hősült hirdetések minden díj nélkül újra közöltetni fognak.

— Keresve sem találhatni jobb példát az angol gyermek nevelésnél, hol a gyermek a 6 — 10 éves korban állandóan Csukomájolajat iszik, mely célra a Zoltán-féle Csukomájolajból a kivétel igen tetemes azért, mert e készítmény teljeseen isz és szag nélküli s gyermek, felnőtét saivesen veszi.

— Vörös himlő Öttömösön. A Horgos községhez csatolt Öttömösön — mint benünket értesítenek — íjesztő mértékben lépett fel a gyermekek közt a vörös himlő. Folyó hó 20-ig 42 iskolás gyermek kapta meg a ragadós járványos betegséget s az iskola tanítója a hatóságnál erőlyes óvintézkedéseket sürget a járvány lehetősé korlátozása érdekében.

— Köszönetnyilvánítások. Berényi Lajos és neje Kánya s Nagy Sára a szentetesi ev. ref. egyháznak felajánlották a husvéti úrvacsoraozstáshoz szükséges kenyereket az Úr asztalára. Midőn ezért az egyház nevében köszönetet mondunk, szívből óhajtuk, hogy a nemes példa követőkre találjon. Az ev. ref. egyház elnöksége. — »Református Kör« által március 15-én rendezett társasvacsora és táncmulatság alkalomból felülíztettek: Csillag Lakos Istváné 8 koronát, Soós Antal 80, N. N. 40 fillért, miért is a szives adományozóknak ez uton mond köszönetet a Rendezőség. — A Szentesi Iparos Ifjak Önképző körének 1907. évi márc. 15-én tartott társas vacsorával egybekötött táncmulatságán felülíztetni szivesek voltak: Zsolodos Ferencz 10 kor.; Tóth László 4 kor.; Ausländer Jenő 4 kor.; Vidovics János, Varga Ferencz 2—2 kor.; Kiss Lajosné, Körösi Antal, Kürti Sz. Sándor 1—1 kor.; Santha Mihály, Kovács Mihály 60—60 fillért. Összesen 26 korona 20 fillért. Mely adományokért fogadják az Önképzőkör halás köszönetét.

— Fővárosi cigányzenekar a központi kávéházban. Alig távozott el a méltán megkedvelt Rácz Pali zenekara Szentesről, a központi kávéház agilis tulajdonosa máris egy másik fővárosi cigányzenekar idejöveteleéről gondoskodott, mely előreláthatóan szintén vonzóereje lesz a kávéháznak. Baka Ferkó, a Rácz Laci bandájának volt másodprímása jött pár nap előtt a jól szervezett zenekárral Szentesre és tegnap játszott először a központi kávéházban általános elismerés és zajos betáztás mellett. A jeles fővárosi cigánybanda ezennél minden este játszik a központban.

Oktalan és elítélendő

kezd, ilyen esetben a gyógyszerkamájából alfoszphorsavas és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió egyike a legjobb és legbiztosabb szernek a test és idegrendszer erősítésére, felélesztésre. A Scott-féle Emulsió csakis a legjobban alkaltrészeket tartalmazza, felülmulhatatlan tápszer, mely gyorsan új kedvet és új életet önt az elpetyhűt szervezetbe. XI. 5—1

A Scott-féle Emulsió valódiságát csak jele a káttan nagy csukhalatú vő halasát védi.

SCOTT-féle EMULSIÓ

minden gyógyszerárban kapható.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fillér.

CSIKOS
KOCKÁS
MOIRE
ARMURE

SELYEM

és »Henneberg«-selyem 60 kr.-tól feljebb, bérmentese és vámtmentesen. Minta potafordultával

Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Soidenfabrik. Henneberg in Zürich. (5)

Vasárnap. d. u. 4 órától a
Yasúti Vendéglőben
Tambura-Zene hangverseny lesz.

Nyílttér.

KALOGÉN
BRÁZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB★

Felelőszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kiadótalajdonos „Szentes és Vidéke” Könyvnyomda

Csongrád vármegye alispánja.

1911|1907. szám.

Hirdetmény.

Szentes r. t. városnál évi 2340 korona törzsfizetéssel és 468 korona lakbér illeténymnyel javadalmazott gazdasági tanácsnoki állás lemondás folytán megüresedvén, felhívom azokat akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy e célból folyó évi április hó 6-ik napjának d. u. 5 órájáig hozzám írásban benyújtandó kérelemmel jelentkezzenek és az 1886. évi XXII. t. c. 73 §-ában illetőleg a városi szervezési szabályrendelet 58. §-ában előírt szenvedő választó képességeket és elő képzettségeket okmányszerűleg igazolják.

Szentes, 1907. évi márc. hó 19-én.

3—1 Dr. Cicatricis Lajos,
alispán.

Szentes város polgármesterétől.

15/ép. biz. 1907. szám.

Verseytárgyalási hirdetmény.

A városi képviselőtestület 257/kgy. 1906 számú határozata alapján a gazdasági udvar létesítésével felmerülő munkákra — 16.599 kor. 39 fill. előirányzati összeggel — zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A lepecsételt borítékba zárt ajánlatok a vállalati feltételek előírása szerint kiállítva, a városi iktató hivatalban a folyó évi április hó 3-ának délelőtti 10 órájáig adhatók be. Később érkező, vagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlathoz 1500 korona mel léklendő készpénzben, vagy állami értékpapirokban.

Minden további felvilágosítást a városi mérnöki hivatal ad meg, ahol az ajánlathoz szükséges tervrajzok, részletes költségvetés és vállalati feltételek 4 koronáért megszerezhetők.

Szentesen, 1907. évi március hó 11-én.

Dr. Mátéffy Ferenc,
polgármester.

364. sz. 1907.

Hirdetmény.

Magyartés község alóirrott előjárói által ezennel közbirre tétetik, hogy a község tulajdonát képező csárda épület f. évi április hó 24-től kezdődőleg terjedő három (3) évre 1910. évi április hó 24-ig a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverés 1907. évi április hó 15-én délelőtt 9 óraker fog Szentesen a körjegyzőség hivatalos helyiségében (Szvaton Józsefné ház) megtartatni; a hol az árverési feltételek a hivatalos órák alatt árverezni szándékozók által betekithetők.

Szentesen, 1907. évi március hó 13.

Varga István
bíró.Mikecz Ferenc
körjegyző.

3V1

Ház eladás.

Király László főgimnáziumi tanár III. tized, vásárszéli (Sarkadi-féle háza szabadkészből e l a d ó.

Értekezni lehet a tulajdonossal.

Legjobb
szépitőszert!
Hölgyek
részére
nélkülözhe-
tetlen!

Ezen világhírű arkenőcs elítő lit szepítő májfojtót, pattanást, miletszert és más minden bőrbajt, ráncokat, himlőhelyeket is, az arcot simává és üdévé teszi. Ára:

kis tégely 1 kor.,
nagy 2 kor.

Margit hölgypor

(3-félc szinben) 1.20

k. Margit szappan

70 fill., Margit fog-

pép 1 kor., Margit

arcvív 1 kor.

Postán utánvétellel vagy

a pénz előzetes bektüldése

után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Árad.

Főraktár: Várady Lajos,

Bozóky György, ifj. Vára-

dy L Derecskey Mihály.

A SZÉPSÉG

elérésére, tökéletesítésére
és fenntartására

legkitünőbb és legbiztosabb vegytiszta, sem higanyt, sem olmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan zsírmertés készítmény a

D. 5—1.

Nevelés
Margit-Orvosi
Tétele

Csodás,
gyors és
bizos hatása.Törv. védve.
Orvakojunk
utáztatókól!

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érd közönséget, hogy **Dr. László Vilmos úr Kossuth-útcái házában**, a mai kor igényeinek megfelelő

Bútorraktárt

rendeztem be, melyben a legolcsóbb árak mellett szereshetők be mindenemű bútorok.

Ugyanott elvállalom új vagy régi bútorok, ajtók, ablakok, rollók és szobapadlók átfestését, mázoló munkáját a legjutányosabb árak mellett. Szentesen, 1906. november hó.

Tisztelettel:

Birn Simon.

Özy. Weisz Bernátné

(Weisz-udvar) házában egy bolthelyiség 1907. jun. 15-től kezdve, esetleg azonnal is haszonbérbe kiadó. Ezen helyiség 24-évi szabó-tulzet és készruha raktár volt.

Ugyanott több rendbeli kályha, egy közöttük valódi Meidingi, olcsón eladó. Ugy szintén egy egészen új szalon bútor berendezés olcsón eladó a tulajdonos távolléte miatt.

Mátéffy Kálmánnak a Petőfi-szálloda melletti házánál több rendbeli pince és raktárnak használható helyiség, továbbá szobák vannak kiadók. Ugyanott egy kisebb lakás is kiadó.
3-3

RÓNAI LAJOS

vegyes kereskedésében
2-2
kitűnő csiraképeségű,
Bakkönyv kilója 9 kr.
Répa mag 28 kr.

Védjegy: „Horgony!”
A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótké
egy régiónak bizonyult hasznos, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult középkorunk, eszénai és meghátsék... vel, bedörzsölés képpen használva.
Figyelemztetés. Súlyos hamisítványok miatt betasatások ártalmas legyőni és csak olyan áruvet fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter gyógyszeressel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólrán minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany proszliánhoz”, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi széküldés.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X **Telek eladás.** X
X Egy — félig szőlővel beül- X
X tetett, körülkerített porta X
X a kiseraljon eladó. — Cim: X
X a kiadóhivatalban. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Fried Zsigmond és testvérei ecséri 36 hold földje eladó. Bővebb felvilágosítást ad Dr. Ecséri Lajos ügyvéd.
2-2
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
KIADÓ LAKÁS.
Bugyl Antal főjegyző új háza melletti Balázsovits-féle házánál egy két szobás lakás, ártézi kút használattal haszonbérbe kiadó.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Úri és női szabó-divat

Szentesen

ÁRUMÁZ

az ev. ref. templommal szemben.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a tavaszi és nyári legdivatosabb bel- és külföldi **szöveitem megérkeztek** és miután elsőrendű munkásaim vannak, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelő **legújabb**

DIVATOS FÉRFI RUHÁKAT KÉSZITTETEK.

UJDOSÁGOK NAGY VÁLASZTKÉBAN

női kabátokban,

férfi és gyermek öltönyök, felöltökben.

Továbbá cipők, kalapok, ingek, nyakkendőkben, óriási választék.

A. n. é. közönség szives pártfogását kéri:

FISCHER FARKAS, szabász.

3-8

HOFFMANN JAKAB,
úri, női szabó-divat áruháza.

Élőkerítés.

Gleditschia élosövény.

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sőt nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellenáll, kitart 70-80 évig, nevelhető oly sűrűn hogy apró cirkó, malac stb. sem melletti; ez a legelősebb örökös áthatatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemelék felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléssel adok. Akinek él kerítés nem felel meg, szállíthatok sodronyszöveget, a legelőketesebb gyártmányt, összesen 100, 150 és 200 cm. szélesség.

radású és fajtisza duggyökér példányok.

Delaware

sima vessző, minden, szál megfárad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 10 holdat ültettem, 55 hektó termelt holdanként, bora édes, erős, oltani permetszni nem kell és kezeléséhez semmi tudomány nem kell, ezért ellensége sok tudományos szemlélőnek.

Bővebb leírást és KÉPES ARJEGYZÉKET tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatással ingyen és bérmentre küld:

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtos NAGY KÁGYA.

Levelezés minden nyelven.

Törvényesen védve!

Allein echter Balsam von der Schutzengels-Apparate-Ges. A. Thierry in Pregrada bei Rablitz-Sauerbrunn.

Minden utánzat büntetendő

Egyedül valódi a

Thierry-féle balszam

csak a zöld apácavédjeggyel.

Régtől híres, fölülmulhatatlan emésztési zavaroknál, gyomorgörcsöknel, kólikánál, katarusnál, mellfájásnál, influenzánál, különösen kezdődő tüdővész-nél stb. Ara: 12 kis vagy 6 dupla üveg, vagy egy nagy sycialpaplacnak patentzárral 5 kor.

Thierry Gentifolia kezező

általában ismét mint fölülmulhatatlan

minden még oly régi seb. gyógyásdás sérülés, abszcessus, vagy daganat ellen, megakadályozza a vérmelegzést, többnyire fölőselegessé teszi az operációt.

Ara: 2 tégely 3 korona 60 fillér. Csakis előleges kizelése, vagy utánvétel mellett küldi:

Thierry A. gyógyszerész Pregrada,

Rohitseh-Sauerbrunn mellett. 52-2

RAKTÍR: Török József és Dr. Egger Leo J. Budapest, Vértos L. Lugos.

Figyelemztetés bevásárlása, megrendelése és különösen viszonteladása ellen az én egyedül valódi, törvényesen védett balszamom utánzásai ellen, A büntető törvény 23 és 5. §-ai szerint, az aki nem az én győzteszertárból származó tehát mást rendel, vásárol, vagy különösen viszont elad, mint az én zöld apáca védjeggyel törvényesen védett Thierry-Balszamomat, kíméletlen törvényes büntető adózással 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetések vagy egy évig terjedhető fogszabotásoknak teszi ki magát. Ugyanilyen büntetést von maga után más nevekkel ellátott szarrogatumnoknak megrendelése vagy eladása is, miket a közönség kizsákmányolására vásárlói reklámmal hoznak forgalomba.

Ha fáj a feje,

ne tétovázék, hanem használjon azonnal Beretvás-féle

24 pasztillát tartalmazó doboz 1 kor. 20 fill.

MIGRAIN

pasztillát, mely 5 percz alatt mindenféle természetű ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet.

Felülmul minden eddig ismert szert. Hatása bamaulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is.

Főraktár: Beretvás Tamás gyógyszerésznél.

Kispest, Rakóczi utca 22. 5-2

Ingyen postai szállítást 3 doboz rendelésnél.

Eladó ház.

Szöke István III. tized 380. sz. háza kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. 3-1

Eladó ház és tanyaföld.

Néhai Özv. Sarkadi N. Antalné hagyatékához tartozó derekegyházdoldon fekvő Tóth Kálmán-féle 60 kishold tanyaföld és a városi ház eladó. Közelebbi felvilágosítást ad Caerna János és Dr. Péter Albert ügyvéd. 1V.

Kiadó bolthelyiség.

A Szentesi Takarékpénztár épületben, 16 év óta könyv és papírkereskedésre bérelt helyiség, f. évi Sz. György naptól bérbe adatik.

Szerződést lehet kötni a Szentesi Takarékpénztár igazgatójával. 4V4

Eladó föld.

Dömsödi István királysági 25 hold első minőségű tanyaföldje eladó. Alku köthető: Dr. Péter Albert ügyvédnél.

4-1

GAZDAK FIGYELMÉBE!

Nincs többé sertésvész!

A monori SIMAY-féle szabadalmazott SARIN.

SERTÉSVÉSZ ELLEN

óvszer, melyet a földművelésügyi minisztérium elrendelt és az állami kísérletezési telepen teljes sikerrel kipróbált, a sertésvészt feltétlenül biztos eredménnyel gyógyítja. SARIN sertésvész elleni óvszer, használati utasítással Szentesen kizárólag kapható:

GROSZMAN LAJOS fűszer- és vegyes kereskedésében SZENTES, Csongrádm.

MAUTHNER-féle gazdasági és veteménymagok friss minőségben kaphatók.

6-4 Leikiismeretes és pontos kiszolgálás!

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,

Aratógépek, talajmivelő eszközök

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB. 15-3

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ARJEGYZÉKET és KÖLTSÉGVETEST

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GEPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

LEOPOLD GYULA 200 napos kísérési időtartalommal

REQUINY-FÉLE
Római vértisztító-szörp
páratlan szer minden bőrbajnál, bujakórnál, vérbőségben szenvedőknek, női kúrához, vérértítítő, vérvivő és vértisztító.
Nagy üveg 3 kor. 3 üveg 9 kor. utánvétel küld:
REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kili-6 Kerepesi ut 24.
A Vörös RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ gyógyító készítése.
Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁSZON
DAMÁST.
Áruk csak akkor valódiak.
VALÓDI SZEPESSEGI VEDŐ ÉS VÉDELMI JELEK
ha ezen védjegyzim vannak előlva.

VERSEGGYÉRSÉG, EGYÁGTTALANSÁG, IDŐRESSÉG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGEREN-FÉLE TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Rendkívül kellemes ízű, erőtelj, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 220 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.
Korona Gyógyszertár Budapest, Kalvin-tér.

TUDÓBAJOSOKNAK
és mindenkinek, aki kövér, vérszegény, gyarapán magyarálati kora c.

A legjobb órákat
legprecízebb és legkisebb méretűket, egy készlettel, mint **RÉSZLETFIZETÉSRE** minden esetben szállítja Magyarország és mindenfelé a legkisebb ártól.
BRAUSWETTER JÁNOS órák készítője
SEBODEN.
Küldi a legkisebb 2000 napos legújabb órákat.

Halápi-féle hársfamezszörp
Miniatúrát 3 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 64.

PLATSCHEK VILMOS
elismert legelőcsőbb, legszilárdabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
Ejennap berendezett elsőrangú étteremben
Budapest, VI., Andrásy-ut 39.
mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van.

A világot hámulatba ejti a
Hammond
írógép.
Kizárólagos eláruló: **FABAGÓ TESTVÉREK**
Budapest, V., Arany Ácsok u. 2.
Kérjen mindenki prospektust!

Bőgő, mafolt, pattanás, művezer, ráncok, ottlank az arcra! a valódi angol
BALASSA FÉLE UGORKATEL
Egy üveg ára 2 korona.
Hossz ugorkasappon 1 K, puder 1-20 K.
Főosztály: **BALASSA KORNÉL** Budapest, Andrásy-ut 47.

KATZER
Első részv. társaság
székhely- és legnagyobbnak
1/2 millió részvény-
terjedve és elsőrangú.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (száj ház), 45, 46, és Új-utca 43.
Katzert szőrmearól az egész világon el vannak terjedve és elsőrangú.

KISS SZERENCSEJE NAGY
VÁSÁROLJON CSAK **KISS-FÉLE**
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY és TÁRSA
BUDAPEST KÖSSUTH L. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM
legjobb szor hűtések, étvar, ráncok, fejdörzsölés és kipálott bőr gyógyítására.
Egyedül készíti: **BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB**
5 doboz ára harm. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.
A DREZDAI MOTORGYÁR
részbányászás
benzin-gáz, szivócska-motorok és benzol- (kompressziós) motorok, olaj- és masztolók és számos gyártmányok készíti.
Vendéglátás: **GELLERT IGMÁN és Tsa**
Budapest, VI., Turcsa-körút 41.
Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS KÉSZÍTMÉNY
tojásdarabja helyett használnák a sült és főzött.
HAGY MEGTAKARÍTÁS.
Tephal minden főzéshez és sült ételekhez — Készít: **STROBENTZ TESTVÉREK R.T.**
Vagybuzai gyár, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjeggyel férfi — nyakkendő, kintő
magyar ipari
PARIS SZÁLOVA
Szállás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 2-30 K-ig felújított, kényelmes és villanyvilágított. Gyűlt. Fűtési- és konyhai kényelmek. Világos és szép mezőhely az összes pályaudvarok közepén.

SZAKVÉLEMÉNYEK
AZ
ESTERHÁZY COGNACRÓL:
A magy. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megvizsgált és általunk tudományosan vég vizsgálatok alapján az
ESTERHÁZY COGNACOT
betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia Cognacokkal valókat a legjobban ajánljuk.
Dr. Tausler Vilmos egyetemi tanár.
Dr. Suller Bertalan egyetemi tanár.
Dr. Reczey Imre egyetemi tanár.
Dr. Pertik Ottó, egyetemi tanár.
Dr. Kéty Karoly egyetemi tanár.
Dr. Angyan Béla egyetemi tanár.
Dr. Poór Imre kir. tan. egy. tanár.
Dr. Baron Jónas egyetemi tanár.
Az **ESTERHÁZY COGNAC** minden előkelő fűszer- és csomagoló-kereskedésben kapható. 12-4

Mindenki rendeljen egy öt kilogramos posta ládat — próbaképpen — a következő tartalommal:

1 liter va lódi angol TEARUM 1 frt. 20 kr.	1 kis üveg tea-ízestítő VANILIA 15 kr.	1/8-kg-os doboz eredeti kínai TEA* 1 frt.	1 kg. oltott nemcsafaju pörkölt KAVÉ** 1 frt. 40. kr.
1 nagy üveg (bármilyen***) természetes LIKÓR 60 kr.	1/2 kg os doboz vegyes angol tea-SÜTEMÉNY 65 kr.	Összesen 5 frt. 30 kr.-ért utánvétel mellett	

Kereskedelmi Árúcsarnok
Budapest, VIII. Baross-útea 110.

* Közvetlen behozatal Chinából, idej aratású.
** Közvetlen behozatal a nyugatindiai szigetektől.
*** Császárkörte, vanília, meggyeszsz, fodormenta, kámenyes, rostolapshin v. gyomorerősítő nő-vány likőr.

Kérjük árunk valódiságáról és jóságáról egy próbával meggyőződni. — Láda és csomagolás ingyen! — A postaköltség a rendelőt terheli. — Expediálás naponta háromszor.

Árunk bármelyikéből tetszés szerinti mennyiséget is szállítunk! 18-6

Eladó ház.
Kiss Sámuelné Mecs Balogh Máriának I. tized 400. szám alatt levő háza eladó. — Értekezni lehet a tulajdonossal ugyanott. 3-3

Hirdetmény.
Néh. Szűcs Dániel örökösök nagyhegyi 4 hold szőlőjük egészben, ecet-leg részletekben is eladó. Értekezhetni I. t. 214 sz. alatt.

Kiadó lakás.
A III. tized, 45. sz. (Balogh Benedekné-féle) háznál egy 2 szoba, előszoba, konyha, éleškamra, tűzre való és padlásból álló lakás Szent-György naptól bérbeadó.
Alku köthető lapunk kiadóhivatalában.

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA

KOSSUTH-ÚTCZA (GÖRÖG-UDVAR.)

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET
VALAMINT NYILTTÉRI KOZLEMÉNYEKET A LEG-
JUTANYOSABBAN SZÁMIT FEL.

Menyegzői

és

Báli meghívók, Fáncrendek

Diszokmányok

Könyvek, Folyóiratok

Szalag-aranyozás

Dszmunkák több színnyomásban és

Gyászjelentések

Gyászszegélyű névjegyek

Iszlésesen, olcsón és gyorsan készülnek.